

УДК 378.1(478)

І.М. ФЕДНОВА,

*магістрант кафедри педагогіки та психології,
Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро)*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ДО НАВЧАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті розглянуто поняття «психологічної готовності», акцентовано увагу на видах структурних компонентів «психологічної готовності» до навчання у вищій школі студентів-іноземців. Зазначено основні адаптаційні проблеми студентів-іноземців, що стають на заваді високих показників психологічної готовності до навчання, а отже, і ефективній підготовці висококваліфікованих кадрів. Також наведено деякі заходи щодо підвищення якості знань іноземних громадян.

Ключові слова: психологічна готовність, студент-іноземець, навчання у вищій школі, адаптація.

Постановка проблеми. Трансформація освітнього ринку України, інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір, поглиблення міжнародної співпраці є стратегічними завданнями Національної доктрини розвитку освіти в Україні до 2021 р. Підвищення якості рівня освіти має бути спрямовано на забезпечення економічного зростання держави та вирішення соціальних проблем суспільства. Для цього навчальні заклади всіх рівнів мають сприяти міжнародній мобільності учасників навчально-виховного процесу, вдосконаленню підготовки фахівців для зарубіжних країн [1].

Наша країна має значний досвід підготовки іноземних студентів, проте інтенсивна інтернаціоналізація освіти протягом останніх десятиліть, зростання ролі міжнародного співробітництва в сучасній освіті зумовили актуалізацію такого напрямку діяльності вітчизняних вищих навчальних закладів (ВНЗ) [2, с.5].

Не втрачає актуальності і питання дослідження психологічної готовності студентів-іноземців до навчання у вищій школі. Готовність до навчання студента-іноземця допомагає успішно виконувати йому свої студентські обов'язки, правильно застосовувати знання, досвід, зберігати самоконтроль і мати змогу адаптуватися до появи непередбачених обставин та перешкод. Що, у свою чергу, є передумовою професійної підготовки висококваліфікованого фахівця.

Аналіз останніх досліджень. Проблему готовності науковці досліджують ще з середини XIX ст. Сучасні праці належать Н.Б. Булгаковій, О.В. Віхровій – дослідження проблем підготовки іноземних студентів до навчання в технічних університетах; Н.О. Зінонос – використання принципів адаптивної системи навчання, фреймових технологій; В.І. Тарасенко – формування професійно-комунікативної компетенції іноземних студентів в умовах міжпредметної координації; Т.А. Шмоніній – виявлення педагогічних умов природничо-наукової підготовки іноземних студентів на підготовчих факультетах вищих навчальних закладів; Ху Жунсі – дослідження соціальної адаптації студентів до культурно-освітнього середовища ВНЗ та ін. [3–7].

Шукаючи шляхи підвищення ефективності навчання іноземних студентів, загалом, науковці роблять висновки, що успішній підготовці висококваліфікованих фахівців сприяє подолання проблеми адаптації студентів-іноземців до нових умов навчання і життя. Актуальність цієї проблеми визначається завданнями подальшого вдосконален-

ня методики підготовки іноземних громадян у навчальних закладах України, особливо на початковому етапі навчання.

Формулювання мети. Мета статті – розкриття сутності поняття «психологічна готовність» та дослідження особливостей психологічної готовності студентів-іноземців до навчання у вищій школі.

Виклад основного матеріалу. Зацікавленість іноземців навчанням в українських ВНЗ підтверджується зростанням кількості таких студентів. Так, станом на початок 2015/2016 н. р. кількість іноземних студентів в Україні становила 633 913, а в 2016/2017 н.р. – 64 066 студентів з 147 країн. За останній рік зросла і кількість ВНЗ, що приймають іноземних студентів, більш ніж на 20% (2015/2016 н.р. – 185 ВНЗ, 2016/2017 н.р. – 228 ВНЗ) [8].

Користуються популярністю в іноземних студентів медичні й технічні спеціальності, а також навчання за програмою подвійного диплома про вищу освіту міжнародного зразка. За кількістю іноземних студентів лідирують університети Харкова, Києва, Одеси та Львова. Щодо географії, то найбільше в Україні навчається іноземних громадян із Азербайджану (14,5%), Індії (12,1%), Туркменістану (10,2%). А також із Марокко, Грузії, Нігерії, Йорданії та ін. [8].

«Студенти-іноземці» – це всі іноземні громадяни, хто приїхав до України на навчання з-за кордону й навчається в українських вищих і середніх спеціальних навчальних закладах (університетах, інститутах, академіях, коледжах, технікумах та училищах) [2, с.38]. При дослідженні нашу увагу було зосереджено на студентах-іноземцях ВНЗ, які не є громадянами України й здобули попередню освіту мовою, відмінною від мов навчання в Україні, тобто потребують вивчення мови навчання в Україні. Хоча, до цієї групи належать також слухачі підготовчих відділень ВНЗ, стажисти та аспіранти.

Існують різні погляди провідних фахівців на обґрунтування поняття «готовність». Більшість авторів пояснюють готовність через сукупність мотиваційних, ціннісних, пізнавальних, креативних, емоційних і вольових якостей особистості, загальний психологічний та фізіологічний стан, що забезпечують спрямованість особистості на виконання певних дій та можливість їх успішного виконання.

Психологічна готовність студента до навчання у вищій школі – це підсумок всього його попереднього розвитку. Вона передбачає достатній рівень інтелектуального розвитку, рівень розвитку пізнавальних процесів, а також сформованість певних якостей особистості. У психологічній готовності до професійного навчання можна виокремити *загальну та спеціальну* готовність [9, с. 129–133].

У рамках теоретичного аналізу можна виділити два підходи до трактування феномена «психологічної готовності» людини: функціональний та особистісний, тобто, крім готовності як психічного стану, існує і виявляється готовність як стійка характеристика особистості, позначена поняттями: «підготовленість» і «тривала (стійка) готовність».

Тривала готовність являє собою структуру, до якої входять: позитивне ставлення до майбутньої професії; адекватні вимогам діяльності риси характеру, здібності, темперамент, мотивація, необхідні знання та вміння; стійкі професійно важливі особливості психічних процесів.

Наприклад, структура психологічної готовності студента-іноземця до вступу у ВНЗ представлено *емоційною, мотиваційною та комунікативною* складовими, рівень сформованості яких дозволяє прогнозувати успішність і якість подальшого розвитку випускників. Діагностика рівня емоційної, мотиваційної та комунікативної складових є валідним інструментом для визначення психологічної готовності випускника до вступу до вишу і подальшого прогнозування розвитку навчальної діяльності студента. [10, с. 160].

На цьому етапі досліджень виділяють три теоретичних підходи до вивчення психологічної готовності, що не виключають один одного, а розширюють і поглиблюють уявлення про складність готовності:

– *особистісний* (Е.А. Антонов, А.В. Веденов, А.Г. Ковальов, П.П. Платонов);

– *функціональний* (Н.Д. Левітов, Л.С. Нерсесян, Г.М. Гаєва), враховується стан психічних функцій;

– *комплексний* (Ф. Генев), враховується мобілізаційна готовність.

В.А. Деркач розглядає готовність як основу не тільки здійснення діяльності, але і її вдосконалення. Крім того, науковець стверджує, що психологічна готовність виконує деяку за-

побіжну від стресу функцію, і звертає увагу на те, що в разі несформованості психологічної готовності або низького її рівня неминучий стрес із негативними наслідками [11].

Тож проблема готовності актуальна в будь-якій професійній діяльності і пов'язана з психологічним забезпеченням професійного відбору, підготовки і перепідготовки кадрів, що передбачає дослідження і розвиток відповідних установ, здібностей і навичок.

Потрібно зауважити, що до структури готовності різні дослідники включають понад сорок різних компонентів. Це свідчить лише про неоднорідність цього особистісного утворення та його багаторівневий характер. Розгляд критеріїв та показників видів готовності до навчання, аналіз наукового доробку з цієї проблеми уможливорює обґрунтування сутності досліджуваного поняття. Таким чином, погоджуємося з О.А. Гнатюк, що готовність студентів-іноземців до навчання у вищих навчальних закладах – це системне цілісне особистісне утворення, що забезпечує успішну діяльність в іншомовному соціокультурному просторі в умовах технічного ВНЗ та зумовлено рівнем розвитку та ефективною мобілізацією всіх психофізіологічних систем, ступенем сформованості всебічно освіченої, професійно компетентної, творчої особистості [12].

Аналіз досліджень та публікацій дозволяє сформулювати комплекс аспектів, що необхідні для досягнення ефективної готовності студентів-іноземців до навчання у ВНЗ України. Види структурних компонентів готовності студентів-іноземців до навчання у вищій школі наведені на рис.1. [12].

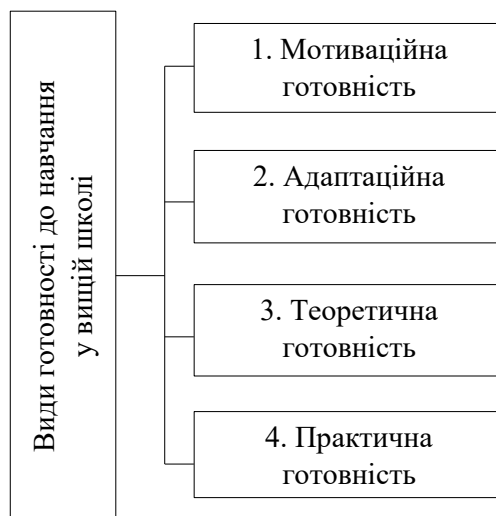

Рис. 1. Види структурних компонентів готовності студентів-іноземців до навчання у вищій школі

1. Позитивна мотивація студентів. Мотивацію можна розглядати як внутрішню, так і зовнішню. Зовнішню мотивацію формують чинники, пов'язані з ВНЗ (престижність ВНЗ, спеціальності, майбутньої професії; повага, страх, цікавість до викладача та певної дисципліни; бажання отримати високі бали чи страх бути відрахованим; бажання (інтерес) до спілкування з одногрупниками) та особисті: родинні традиції, вимоги; наслідування авторитету.

Для впливу на внутрішню мотивацію необхідно звернути увагу, наскільки студент має жагу до знань, прагне пошуку новизни, прагне до самоствердження та влади; чи присутні вольові риси характеру та відповідальності.

2. Урахування адаптаційних, психологічних та інтелектуальних властивостей особистості й менталітету. Адаптаційна готовність має багато напрямів і становить особливий інтерес для дослідження. Адаптаційний період проходять всі студенти вишів, але особливим цей процес є для іноземців.

По-перше, прибувши в іншу країну людина проходить психологічну адаптацію, оскільки вона покидає дім, родину; при звичається до самостійності, самоефективності. Відбувається

трансформація її світогляду, ефективність якої залежить від емоційності, сором'язливості чи рішучості, кмітливості, рівня тривожності. До показників психологічної адаптації також можемо зарахувати вміння взаємодії з людьми – спілкування та самосвідомість.

По-друге, поряд з психологічною адаптацією іноземні студенти більш гостро переносять фізіологічну адаптацію: залежно від віддаленості країни фізіологічна система людини повинна пристосуватися до клімату, часового поясу, екологічних факторів, продуктів харчування, що, у свою чергу, вплине на її працездатність, зовнішній вигляд, стан здоров'я.

До адаптаційної готовності також належать соціальна адаптація (задоволення потреби особистості в підтримці, солідарності, співчутті, дружбі, приналежності до певної соціальної групи; толерантність); академічна, культурна та правова адаптації.

Сьогодні кожен ВНЗ має свої особливості у формах і методах викладання дисциплін та контролю знань, організаційно-виховній роботі, а якщо мова йде про іншу країну, то така академічна адаптація вимагає більше часу та зусиль.

Студентам зі східних чи африканських країн, іншої культури, віросповідання доводиться вивчати, звикати, приймати нове етнокультурне середовище, традиції, тобто проходити культурну адаптацію. Також, перебуваючи на території іншої країни, кожен повинен ознайомитися із чинним законодавством та правилами цієї держави, поважати і дотримуватися їх (правова адаптація).

Норвезький дослідник С. Лисгаарда вважає, що процес адаптації до нової культури відбувається згідно з U-подібною кривою («культурний шок») [13]. На думку науковця, якщо розглядати в параметрах часу рівні пристосування, адаптацію та благополуччя того, хто тимчасово перебуває в іншій країні, U-подібна крива демонструє, що спочатку задоволеність та благополуччя поступово знижуються, проте потім зростають знову. Іншими словами, мігранти під час адаптації до нової культури проходять три фази: першу характеризують ентузіазмом та підвищеним настроєм; другу – фрустрацією, депресією та відчуттям зняквалітності (власне «культурний шок»); у третій фазі ці відчуття переходять у впевненість і задоволення. Отже, культурний шок виникає, перш за все, в емоційній сфері особистості, проте найважливішу роль відіграють і такі соціальні чинники, як непристосованість та неприйняття нових звичаїв, стилю поведінки і спілкування тощо.

3. Теоретична готовність із когнітивно-семантичним компонентом. У процесі підготовки до вступу у ВНЗ та навчання теоретичну готовність визначаємо за критерієм змісту, обсягу та якості знань.

Оволодіння українською мовою як «робочою» мовою, як засобом спілкування для подальшого навчання у ВНЗ України за обраною спеціальністю; як засобом ознайомлення з українськими країнознавчими реаліями.

Дослідження науковців засвідчують, що значна частина іноземних студентів (30–50%), приїжджаючи до України, не мають мовної підготовки; якщо ж на момент приїзду до країни вони можуть читати зі словником, то не сприймають усне мовлення. І, на жаль, лише 10% – вільно володіють мовою [13].

О. Тихоновський наводить етапи соціокультурної адаптації, де мовна підготовка стоїть на першому місці: подолання мовного бар'єра; входження у студентське середовище; засвоєння основних норм колективу; вироблення стилю поведінки; формування сталого позитивного ставлення до майбутньої професії [14, с. 132–134].

Для підвищення якості знань іноземних громадян Л. Муц обґрунтовує застосування технологій навчальної системи e-learning. Переваги цієї системи:

- свобода доступу – студент має можливість доступу через мережу Інтернет до електронних курсів, підручників, завдань із будь-якого місця, де є вихід до Глобальної інформаційної мережі;
- можливість навчання студента-іноземця за індивідуальним планом відповідно до власних можливостей і потреб;
- можливість консультації із викладачем у процесі виконання завдання, особливо якщо на початковому етапі виникають труднощі перекладу;
- об'єктивна методика оцінки знань, набутих у процесі навчання (технології системи e-learning дозволяють виставляти чіткі критерії, за якими оцінюються знання, отримані в процесі навчання);

– гнучкість навчання (тривалість і послідовність вивчення теми, розділу тощо студент-іноземець обирає самостійно, адаптуючи таким чином процес навчання під свої можливості);
– можливості професійно-інтелектуального розвитку як для студентів-іноземців, так і для викладачів, що залучені до роботи із ними, адже студенти і викладачі розвивають навички та знання відповідно до новітніх сучасних технологій);

– своєчасність оновлення навчальних матеріалів, що подані в електронних курсах тощо.

Технології e-learning мають великий дидактичний потенціал у системі мовної підготовки іноземних студентів на всіх етапах навчання. Вони сприяють кращій адаптації іноземних студентів до іншомовного та інокультурного середовища, а також кращому опануванню обраного фаху [15].

4. *Практична готовність із процесуально-діяльним компонентом.* Оцінюється така готовність за мовно-комунікативними якостями (лексико-граматичні уміння, прагматичний та предметно-мовний критерії); організаційними якостями (морально- та особистісно-ділові); операційними якостями (увага, пильність, вчинок, самоконтроль, самоаналіз); технологічними якостями (застосування навчальної, довідкової літератури та інтерактивних засобів у навчально-дослідницькій діяльності) [12].

Адаптація студентів-іноземців до навчальної діяльності як науково-педагогічна категорія має складну структуру, що включає аксіологічний (ціннісне ставлення студентів до навчальної діяльності); комунікативний (здатність студентів до навчальної та соціальної взаємодії); фізіологічний (працездатність студента); когнітивний (сукупність знань студентів про форми та засоби навчальної діяльності); діяльній та рефлексивний (здатність до самоаналізу та самооцінки) компоненти.

Для студентів-іноземців рівень дидактичної адаптації оцінюється низкою критеріїв, а саме: успішністю у навчанні, орієнтацією на майбутню професію, вмінням самостійно працювати з навчальною літературою, довідниками, що написані мовою навчання, нерідною для студентів, предметним спілкуванням із викладачами та студентами у межах дисципліни, що вивчається.

Головною проблемою дидактичної адаптації студента-іноземця на початку навчання є подолання складності поєднання інтенсивного вивчення мови предметів обраного напрямку навчання та засвоєння самих дисциплін програми з урахуванням індивідуальних особливостей.

Для забезпечення високих показників готовності важливі всі її види. Зазначені чотири види готовності до навчання потребують постійного вдосконалення та розвитку всіма суб'єктами освітнього процесу (державою, Міністерством освіти і науки, викладачами, студентами-іноземцями), модифікації та вдосконалена для успішного функціонування цілісної системи організаційних, навчальних, контролюючих та виховних заходів підготовки фахівців.

Висновки. За результатами дослідження виявлено, що структура психологічної готовності не має однозначного визначення серед науковців і залежить від застосованого підходу. Загалом, поняття структури психологічної готовності ілюструють мотиваційна, комунікативна та емоційна, складові, рівень сформованості яких дозволяє прогнозувати успішність і якість подальшого розвитку студента.

З'ясовано, що зростаюча кількість студентів-іноземців, які навчаються в Україні, є показником позитивної динаміки ступеня інтегрованості зі світовою спільнотою, світовим освітнім ринком. Для ВНЗ, що приймають студентів-іноземців, існує реальна потреба у розробці та постійному оновленні цілісної методичної системи принципів діагностики психологічної готовності особистості до навчання та самого діагностичного комплексу, що виступає як значущий чинник зростання ефективності навчання, та як наслідок – зростання професійного потенціалу майбутніх фахівців. Доведено, що під час навчання в нашій державі іноземний студент (особливо в перші роки навчання) стикається з багатьма проблемами, що стосуються нових побутових умов, мовного питання, процесів адаптації до суспільства, особливостей навчальної діяльності. Головне завдання педагогів-викладачів вищих навчальних закладів – це пошук тих форм та методів роботи, що сприятимуть полегшенню звикання студента-іноземця до нового середовища.

Список використаних джерел

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України, Стратегія від 25.06.2013. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

2. Зінонос Н.О. Педагогічні умови адаптації студентів-іноземців до вивчення природно-математичних дисциплін у вищих навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н.О. Зінонос. – Кривий Ріг, 2015. – 261с.

3. Булгакова Н.Б. Система пропедевтичної підготовки іноземних громадян з природничих дисциплін у технічному університеті: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Н.Б. Булгакова; Інститут педагогіки АПН України. – Київ, 2002. – 38 с.

4. Віхрова О.В. Деякі особливості застосування flipped learning у навчанні іноземних слухачів підготовчих відділень університетів / О.В. Віхрова, Н.О. Зінонос // Матеріали доповідей на науково-практичного семінару «Хмарні технології в сучасному університеті» (ХТСУ-2015). Черкаси, 24 березня 2015 р. – Черкаси : ЧДТУ, 2015. – С. 7–8.

5. Зінонос Н.О. Використання фреймів у навчанні іноземних студентів базових дисциплін на довузівському етапі / Н.О. Зінонос // Мова та спеціальність: актуальні проблеми навчання іноземців у вищому навчальному закладі: матеріали II Міжнародної науково-методичної 189 конференції. м. Харків, 28-30 травня 2015 р. – Харків: ХНУРЕ, 2015. – С. 181–182.

6. Шмоніна Т.А. Педагогічні умови природничо-наукової підготовки іноземних студентів на підготовчих факультетах вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Тетяна Анатоліївна Шмоніна. – Тернопіль, 2012. – 24 с.

7. Ху Жунсі. Сутнісні характеристики соціальної адаптації студентів до культурно-освітнього середовища вищого навчального закладу як психолого-педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Ху Жунсі // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2012. – № 15(1). – С. 224–233. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_15\(1\)_33.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_15(1)_33.pdf)

8. Іноземні студенти в Україні [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://studyinukraine.gov.ua/uk/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/>

9. Психодіагностичне забезпечення профорієнтації в системі педагогічної освіти: посібник/ Є.В. Єгорова, О.М. Ігнатович, В.В. Кобченко, та ін.; за ред. О.М. Ігнатович. – Кіровоград: ІмексЛТД, 2014. – 228 с.

10. Ковальчук І. Психологічні аспекти готовності учителів до інноваційної діяльності / І. Ковальчук // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. – Вип. 4, – Ч. 1. – С. 155–161.

11. Гуртовенко Н.В. Мотиваційний компонент – головна складова готовності студентів до професійної діяльності / Н.В. Гуртовенко // Збірник наукових праць. Серія «Психологія і педагогіка». Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», – Вип. 30 – 2014. – С. 55–58.

12. Ігнатюк ОА. Сутність поняття «готовність студентів-іноземців груп довузівської підготовки до навчання у вищих технічних навчальних закладах» / О.А. Ігнатюк, І.А. Сладких // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Педагогіка. – 2011. – Т. 173, Вип. 161. – С. 38–44.

13. Лугова Т.В. Соціокультурна адаптація іноземних студентів до навчання у ВНЗ України (досвід Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди) / Т.В. Лугова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 144. – С. 76–81.

14. Тихоновський О.В. Особливості педагогічного спілкування на етапі адаптації міжнародних студентів до навчання у ВНЗ / О.В. Тихоновський // Запорізький медичний журнал. – 2014. – №2 (83). – С. 132–134.

15. Муц Л.Ф. Технології «E-LEARNiNg» в системі мовної підготовки іноземних громадян / Л.Ф. Муц // Вісник Дніпропетровського університету Альфреда Нобеля. Серія: «Педагогіка і психологія». – 2015. – № 2 (10). – С. 270–274.

References

1. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku : Ukaz prezyden ta Ukrainy vid 25 chervnia 2013 roku, no. 344/2013 [National Strategy of development of edu-

cation in Ukraine on a period till 2021 year: The Decree of the President of Ukraine on the 25 of June 2013, no. 344/2013]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

2. Zinonos, N.O. (2015). **Pedahohichni ymovu adaptacii studentov-inizemciv do vuvchen-nya prurudno-matemetichnih duscuplin y vyshhuh navchal'nuh zakladah**. Dis. kand. p. nauk. Krivuy Rig, 261 p. (In Ukrainian).

3. Bulgakova N.B. (2002). **Sistema propedodevtichnoji pidgotovku inozemnih gromady-an z prurudnychuh duscuplin y technichnomy vuzi. Avtor. dis. dokt. p. nauk. Kyiv, Instytut pedagogiki Ukraine**, 38 p. (In Ukrainian).

4. Vihrova O.V.(2015). Deyaki osoblyvosti zastosyvannya flipped learning y navchanni inozemnih sluhachiv pidgotovchih viddilen yuniversitetiv. HTSY-2015. Cherkasu, CHDTY, pp.7-8. (In Ukrainian).

5. Zinonos, N.O. (2015). Vukorustannya freymiv y navchanni inozemnih studentiv bazovuh duscuplin na dovuzivskomy etapi. *Mova ta specialist' v. Harkiv, HNYRE*, pp. 181-182.

6. Shmonina T.A. (2012) **Pedagogichni ymovu prurudnucho-naykovoji pidgotovku inozem-nuh studentiv na pidgotovchih fakul'tetah vuchuh navchal'nuh zakladiv. Avtor. dis. kand. p. nauk. Ternopil'**, 24 p. (In Ukrainian).

7. Hu Gunki (2012) **Sytnist' harakterustuki socialnoji adaptacii studentiv do kul'turno-osvit-nogo seredovucha vuchogo navchalnogo zaklady yak psuhologo-pedagogichna problema**. *Peda-gogichni nauki*. No. 15 (1). Lugansk, pp. 224-233. (In Ukrainian). Available at: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_15\(1\)_33.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vlup_2012_15(1)_33.pdf).

8. Inozemni student v Ukraini]. – Ministerstvo osvitu I nauku Ukrainu. Available at: : <http://studiyinukraine.gov.ua/uk/zhittya-v-ukraini/inozemni-studenti-v-ukraini/>.

9. Egorova E.V. (Ed.). (2014). *Psihodiagnostuchne zabezpechennya prophorientacii v sustemi pedagogichnoyi osvitu*. Kirovograd, Imecs LTD, 228 p. (In Ukrainian).

10. Kovalchuk I. (2011). Psuhologichni aspektu gotovnosti vcheteliv do innovaciuonoji diyal-nosti. *Problemu pidgotovki sychasnogo vchutelya*. Uman', Govtuy, pp.155-162. (In Ukrainian).

11. Gyrtovenko N.V. (2014). *Motuvaciynuy component – golovna skladova gotovnosti stu-dentiv do profesiunoi diyalnosti*. "Psihologiya I pedagogika". Ostrog, pp.55-58. (In Ukrainian).

12. Ignatuk O.A. (2011). *Sutnist' ponyattja "gotovnist' studentiv-inozemciv gpeg dovuzs-vskoji pidgotovku do navchannya y vuchuh tehnicnih zakladah"*. . Psuhologysya s pedagogika . Kyiv, pp. 38-44. (In Ukrainian).

13. Lugova T.V. (2017). *Sociokulturna adaptaciya inozemnih studentiv dj navchannya y VNZ Ukrainu. Pedagogichni nauki* . Chernigiv, pp. 76-81. (In Ukrainian).

14. Tuhnovzkiy O.V. (2014). *Osoblyvosti pedagogichnogo spilkuvannya na etapi adaptacii mignarodnih studentiv do navchannja y VNZ*. No. 2 (83). Zaporiggja, pp. 132-134. (In Ukrainian).

15. Muc L.F. (2015). *Tehnologiji «E-LEARNiNg» v sustemi movnoji pidgotovki inozemnih gromadyan*. Dnipropetrovsk, Universytet imeni Alfreda Nobelia, pp. 270-274. (In Ukrainian).

В статье рассмотрено понятие «психологическая готовность», акцентировано внимание на видах структурных компонентов «психологической готовности» к обучению в высшей школе студентов иностранцев. Определены основные адаптационные проблемы иностранных студентов, которые мешают достичь высоких показателей психологической готовности к обучению и эффективной подготовке высококвалифицированных кадров. Также приведены мероприятия, способствующие повышению качества знаний иностранных граждан.

Ключевые слова: психологическая готовность, студент-иностранец, обучение в высшей школе, адаптация.

The article deals with basic views on the notion “psychological readiness”. The emphasis is put on the types of structural components of “psychological readiness” towards studying of the foreign students at higher school. Main adaptational problems of foreign students which prevent showing a high rate of psychological readiness towards studying and, therefore, effective training of highly qualified specialist are noted. Some measures of improving the knowledge of foreign students are given in the article.

Key words: psychological readiness, foreign student, studying at higher school, adaption.

Одержано 7.11.2017.